

FUNCTIONARUL PUBLIC

ZIAR BILUNAR EDITAT DE CĂTRE ACADEMIA DE ADMINISTRARE PUBLICĂ DE PE LÂNGĂ PREȘEDINTELE REPUBLICII MOLDOVA

SUPLIMENT LA REVISTA "ADMINISTRAREA PUBLICĂ"

2013 – anul celei de-a 20-a aniversări a Academiei de Administrare Publică

La 21 mai 2013, se împlinesc 20 de ani de la fondarea Academiei de Administrare Publică de pe lângă Președintele Republicii Moldova. Se împlinesc două decenii de căutări și realizări, de afirmare și devenire a celei mai prestigioase instituții de pregătire și perfecționare a funcționarilor publici de înaltă calificare pentru sistemul administrativ al țării, ea devenind astfel forța motrice a constituirii statului de drept de tip european.

Primul rector al Academiei, fondatorul științei administrației din Republica Moldova, Mihail Platon, scria în cartea „Un deceniu de împliniri”: „Un stat tânăr și nou prin esența sa avea nevoie, mai întâi, de administratori care să corespundă cerințelor edificării sale”. El îl cită în acest context pe Mihail Eminescu, care afirma: „Administratorul e pretutindeni un

Moldova, a elaborat și a prezentat conducerii țării un memoriu în care argumenta necesitatea fondării unei Academii de nivel european, organizarea căreia constituia o problemă ce ținea de prestigiul național.

La 21 mai 1993 pe lângă Guvernul Republicii Moldova este formată Academia de Studii în domeniul Administrării Publice. La 12 februarie 2003, prin Decret prezidențial, instituția a fost reorganizată în **Academia de Administrare Publică de pe lângă Președintele Republicii Moldova**.

Pornind, practic, de la zero, noua instituție, cu un statut și o concepție nouă, datorită muncii cu abnegație și creatoare a întregului corp profesoral de o înaltă calificare, cu vaste cunoștințe în domeniul administrării publice, managementului, dreptului și a relațiilor internaționale, s-a transformat pe parcursul a două decenii într-o adevărată forgerie de cadre în domeniul pregătirii funcționarilor publici. Principala realizare a celor 20 de ani de activitate a Academiei constă în faptul că în anul de studii 2012-2013, la studiile de masterat au fost înscriși, în premieră, peste o mie de audienți.

În acest context, secția activitate editorială va pregăti o serie de materiale – schițe, crochiuri, interviuri despre calea parcursă de Academie, despre profesorii săi, despre funcționarii de rang înalt, absolvenți ai Academiei, care vor fi publicate la rubrica pe care o instituim în acest număr de ziar – „Academia de Administrare Publică – 20 de ani de la fondare”. Mizăm pe o colaborare strânsă și fructuoasă pe dumneavoastră, în această activitate, stimam cititori.

Redacția „Funcționarul Public”

adevărat părinte al populației., dar el trebuie să fie un om cu multă și temeinică cultură”.

Asemenea „părinți cu o temeinică cultură” nu existau. Astfel că pregătirea funcționarilor pentru organele administrației de stat și de conducere a vieții social-economice, politice și culturale constituia o problemă de cea mai mare importanță pentru asigurarea activității unui stat suveran. Din experiența țărilor dezvoltate (Anglia, Franța, Germania, Grecia etc.) se știe că pregătirea specialiștilor în acest domeniu se efectuează în instituții specializate. Și domnul Mihail Platon, care la timpul respectiv deținea funcția de viceministru de stat și șef al Direcției cadre a Cancelariei de Stat a Republicii

SUMAR

Oficial.....	2
AAP - 20 de ani de la fondare.....	3-4
Administrația publică locală.....	5
Viața Academiei.....	6-7
Cooperare internațională.....	8
Istoria noastră.....	9
În lumea științei și a tehnicii.....	10
Dura lex, sed lex.....	11
Sănătate.....	12

Întrevedere Nicolae Timofti – Leonid Kojara

În cadrul întrevederii cu ministrul Afacerilor Externe al Ucrainei, Leonid Kojara, președinte în exercițiu al Organizației pentru Securitate și Cooperare în Europa, Președintele Republicii Moldova, Nicolae Timofti,

s-a arătat încrezător că odată cu preluarea de către Ucraina a președinției OSCE, negocierile în problema transnistreană vor deveni mai dinamice și mai consistente, având în vedere cunoașterea foarte bună de către Ucraina a acestei probleme. Președintele Timofti a arătat că și în trecut administrația de la Kiev a avut o poziție constructivă în cadrul negocierilor desfășurate în formatul 5+2, ceea ce a permis deblocarea negocierilor și avansarea procesului

de reglementare a conflictului.

Ministrul de Externe al Ucrainei, Leonid Kojara, președinte în exercițiu al OSCE, a declarat, la rândul său, că poziția Ucrainei cu privire la problema transnistreană este foarte apropiată de cea a Republicii Moldova și că Ucraina, în calitatea sa de vecin al Republicii Moldova și de președinte în exercițiu al OSCE, este interesată ca acest conflict să fie rezolvat cât mai curând. Leonid Kojara a notat că Ucraina va pleda pentru o

abordare pragmatică a problematicii transnistrene, începând cu apropiata reuniune în formatul 5+2 care se va desfășura la mijlocul lunii februarie în orașul ucrainean Lvov.

Nicolae Timofti și Leonid Kojara au abordat în cadrul întrevederii și aspecte ale relației bilaterale moldo-ucrainene. Cei doi oficiali au convenit ca diplomațiile celor două țări să mențină un dialog permanent de bună vecinătate care va fi în beneficiul ambelor părți.

Impozitul unic în agricultură discutat de Marian Lupu cu reprezentantul FMI

La discuția susținută de Președintele Parlamentului Republicii Moldova, Marian Lupu, cu Reprezentantul Permanent al FMI în Republica Moldova, Tokhir Mirzoev, au mai participat vicepremierul, ministru al Economiei, Valeriu Lazăr, repre-

zentanți ai Uniunii Producătorilor Agricoli „Uniagroprotect” și ai Congresului Autorităților Locale din Moldova.

Reprezentanții producătorilor agricoli au opinat în favoarea introducerii impozitului unic în agricultură, ceea ce, potrivit acestora, va diminua economia subterană, va consolida veniturile la buget, va crea condiții egale de activitate pentru toți agenții economici din agricultură. În acest sens, ei s-au pronunțat pentru demararea, din acest an, a trei proiecte-pilot, în zonele de nord, centru și

sud ale Republicii Moldova.

La rândul său, Tokhir Mirzoev și-a exprimat rezervele față de proiectul de introducere a impozitului unic în agricultură și a menționat că discuțiile vizează modalitățile de perfecționare a acestuia.

În același context, Președintele Parlamentului Marian Lupu a susținut ideea introducerii unui impozit unic consolidat în agricultură și a propus Misiunii FMI ca să se discute, în cadrul negocierilor care vor fi purtate peste două săptămâni, ca pe parcursul acestui an să

fie desfășurate cele trei proiecte-pilot de testare a acestui nou sistem. Pe această cale, a specificat Marian Lupu, vor fi obținute rezultate practice și, în cazul unui rezultat pozitiv, vom putea aplica acest sistem începând cu 01 ianuarie 2014. Este un element de reformă solicitat de către producătorii agricoli, dar și de către administrația publică locală, deoarece un rezultat pozitiv al acestei reforme fiscale va determina acumularea de venituri mult mai mari în bugetele primăriilor.

A demarat proiectul „Guvern fără hârtie”

Guvernul Republicii Moldova a lansat programul de pilotare a Sistemului Informatic de Gestiune a Documentelor și Înregistrărilor în Autoritățile Publice Centrale – SIGEDIA

În contextul indicațiilor Prim-ministrului Vlad Filat cu privire la implementarea pro-

iectului „Guvern fără hârtie”, începând cu săptămâna curentă și până la sfârșitul lunii februarie, Cancelaria de Stat, Ministerul Justiției, Ministerul Educației, Ministerul Economiei, Ministerul Finanțelor, Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor, Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei și Ministerul Afacerilor Interne vor participa la implementarea SIGEDIA.

Astfel, de la începutul lunii martie, corespondența oficială a acestor instituții va fi ținută pe suport electronic. În faza

imediat următoare, SIGEDIA va fi aplicată în celelalte ministere și instituții ale autorităților publice centrale.

SIGEDIA va contribui la modernizarea serviciului public, permițând organizarea, accesul, controlul și publicarea documentelor și informațiilor autorităților publice centrale într-un mod rapid, ușor și precis.

Aplicarea SIGEDIA de către Guvernul Republicii Moldova va diminua costurile administrative cu aproximativ 13 milioane lei.

SIGEDIA va eficientiza pro-

cesul de corespondență, reducând durata acesteia de la câteva zile, în cazul suportului pe hârtie, la câteva secunde, în cadrul sistemului informatic de gestionare a documentelor. Pe suport de hârtie, în procesul de lucru, un document este multiplicat în medie de 19 ori, iar pentru a căuta documente, 80% din angajați petrec zilnic aproximativ 30 de minute. În medie 7,5% din documente pe suport de hârtie se pierd ireversibil, iar SIGEDIA va securiza sistemul de corespondență și de arhivare a documentelor.

Calea spre afirmare

Despre primii pași pe calea afirmării Academiei de Administrare Publică de pe lângă Președintele Republicii Moldova, despre colaboratorii și profesorii care au stat la baza formării noii instituții care să pregătească funcționari publici de înaltă calificare pentru sistemul administrativ al țării în vederea edificării tânărului stat suveran și independent Republica Moldova, primul rector al Academiei de Administrare Publică, Mihail Platon, scrie în monografia sa „Un deceniu de împliniri”, din care vă prezentăm câteva fragmente.

„Procesul formării Academiei n-a fost simplu. Am avut de înfruntat multe obstacole, mai ales în primii 2-3 ani. După cum am menționat anterior, pe atunci exista o opinie eronată, că în genere nu este nevoie de a pregăti funcționari de stat, deoarece formarea aparatului organelor de conducere se efectuează prin angajarea celor mai calificați specialiști din verigile de bază ale economiei și culturii. Auzind asemenea păreri, mă gândeam: cât de incompetent trebuie să fii, ca să nu-ți dai seama că promovarea în posturi de conducere a unor lucrători nepregătiți tocmai acum, când trebuie reformată radical viața economică, socială și politică a țării, provoacă lăncezeala aparatului administrativ la toate nivelurile”.

A trebuit să treacă ani buni până când au fost apreciate la justa valoare, inclusiv până la conducerea țării, locul și rolul Academiei de Administrare Publică în edificarea și modernizarea statului, deoarece era evidentă lipsa enormă de cadre calificate și era nevoie de cadre competente, cu o pregătire specială. În acest sens, instituția trebuia să devină un adevărat Centru național de pregătire a funcționarilor de stat și a personalităților politice cu viziuni noi, de care depinde prezentul și viitorul european al Republicii Moldova.

„Orice început este dificil. Am procedat la elaborarea programelor, planurilor de învățământ, manualelor pentru obiectele de studiu, lucrărilor metodice. Au existat probleme și în ceea ce privește baza materială: dotarea sălilor de curs, laboratoarelor, bibliotecii, căminului, inventoriului medical, sălii și terenului de sport... De toate era nevoie pentru buna organizare a procesului de învățământ.

În această situație dificilă am fost ajutat de viceprim-ministrul dl. Valeriu Bulgari, ministrul de stat dl. Gheorghe Gusac și șeful Direcției Administrare Publică a Cancelariei de Stat dl. Tudor Nirean. Datorită lor, Academia a fost finanțată în mod normal, asigurată cu tehnica de calcul, mijloace de transport, materiale pentru reparație.

Dar abia pornisem pe calea afirmării.

Blocurile de pe strada Ialoveni, 100, trebuiau reparate, amenajate conform cerințelor unor instituții de învățământ, creându-se infrastructura necesară. Totul se cerea pus la punct în timp de 3 luni, pentru că la 15 septembrie urma să înceapă primul an de studii. În acest răstimp trebuiau selectate cadrele didactice, lucru deloc simplu, pentru că nu oricare profesor de la universitățile din republică era în stare să țină prelegeri în fața celor care aveau deja studii superioare și o pregătire îndelungată de activitate în organele administrației publice. Această muncă de răspundere o puteau efectua numai cadrele cu o mare experiență de viață, cu un devotament deosebit și cu o mare

dorință de a face un serviciu bun și foarte necesar tânărului stat Republica Moldova”.

Formarea colectivului profesoral-didactic era cea mai dificilă sarcină și din alt punct de vedere.

„Instituția era amplasată la marginea orașului și din această cauză nu era atractivă pentru profesorii din alte instituții de învățământ superior.

Chiar din primele zile sarcina selectării cadrelor pedagogice, conform regulamentului AAP, i-a revenit domnului Ion Grosu, șeful Secretariatului. Pe timpuri fuseserăm colegi de lucru la CC al PCM. Este un om cult, inteligent, cu o excelentă pregătire teoretică, cu cele mai bune calități omenești: cinstit, modest, harnic, binevoitor în relațiile cu colegii.

15 septembrie 1993.

În sălile de curs și-au ocupat locurile primii 40 de audienți la secția cu frecvență la zi cu durata studiilor de 2 ani și 97 de audienți la secția cu frecvență redusă și durata învățământului de 3 ani.

Corpul profesoral-didactic se constituia din 11 profesori titulari și 17 specialiști angajați prin cumul”.

Primele prelegeri în fața audienților au susținut profesorii Mihail Platon, Teodor Popescu, Tatiana Manole, Valeriu Zbârciog, Andrei Cantemir, Boris Negru, Zinaida Chitoroagă, Mihai Cotorobai, Claudia Crăciun și alții, care au inaugurat astfel noua știință autohtonă, știința administrației, baza statului de drept.

Ulterior contingentul audienților și cel al cadrelor di-

O instituție nouă, formată pe principii noi, trebuia completată cu cadre de tip nou. Dl. Ion Grosu înțelegea bine, poate mai bine decât alții, că valoarea unei instituții politice nu e determinată doar de mijloacele materiale sau financiare de care dispune, ci și de potențialul său intelectual. Și dacă în această instituție se aplică metode deosebite de dirijare, se manifestă atenție și respect față de cadre, activitatea ei poate înregistra cele mai înalte niveluri de eficiență.

Ușile Academiei au fost deschise, așa cum s-a stabilit, la

dactice a crescut cu mult, în conformitate cu noua politică de cadre și care corespundea crezului corpului profesoral-didactic al Academiei, expus de fostul rector, Mihail Platon.

„Crezul nostru era clar: cu cât mai mulți lucrători din organele administrației publice vor studia la Academie, vor cunoaște realizările de ultimă oră ale științei administrației, vor conștientiza că trebuie să lucreze pe nou, cu atât va câștiga țara, întreaga societate”.

Un crez care și astăzi rămâne actual.

Crearea școlii moldovenești de drept internațional

este principala realizare a jubiliarului Alexandru Burian, doctor habilitat în drept, profesor la Academia de Administrare Publică, președinte al Asociației de Drept Internațional din Republica Moldova, care la 25 ianuarie 2013 a marcat 60 de ani de la naștere. Vă propunem în continuare un interviu cu distinsul savant.

CORRESPONDENTUL: De unde vine Alexandru Burian?

Alexandru BURIAN: M-am născut la 25 ianuarie 1953 în satul Bravicea, raionul Călărași, satul care a dat științei mondiale pe frații gemeni fizicieni, academicienii Vsevolod și Sveatoslav Moscalenco. Aici am făcut și

școala medie incompletă.

COR.: Incompletă?

A.B.: Încă din școală mi-a plăcut profesia de învățător, așa că am hotărât să-mi continui studiile la Școala pedagogică din Orhei. Timp de doi ani am fost învățător la clasele primare în școala de 8 ani din satul Soltănești, raionul Nisporeni. După satisfacerea serviciului militar, tot pe această cale am mers. Am absolvit facultatea de istorie a Universității de Stat din Chișinău și am venit să predau istoria în satul meu natal, Bravicea. Atunci istoria avea două compartimente: istoria U.R.S.S., ceea ce însemna istoria Rusiei și a altor republici unionale, și istoria Moldovei. Regulamentul prevedea ca istoria Moldovei s-o predăm după încheierea primului curs. Dar așa se întâmpla că nu mai rămăneau ore și pentru istoria noastră. Eu, din proprie inițiativă, am modificat acest Regulament și predam aceste două istorii paralel. Din această cauză, am avut mari probleme cu KGB-ul, cu „rai-

kom-ul”, ca până la urmă să fiu înlăturat de la predarea istoriei, propunându-mi-se să fiu învățător de muzică, de desen, așa, ca o bătaie de joc.

COR.: Cum ați procedat în această situație?

A.B.: Desigur, nu mai avea sens să-mi continui activitatea pedagogică în acea formă, care încercau să mi-o impună și, cu mare părere de rău, am părăsit școala. Am venit la Chișinău și m-am angajat în calitate de electrician la Combinatul de producție al Comitetului de Stat pentru Cinematografie, „Goskino”, cum se numea el. Partea bună a acestui serviciu era că puteam să călătoresc prin toată Moldova, ceea ce, de asemenea, era o predilecție a mea. Dar visul meu era să călătoresc și peste hotare, să cunosc mai îndeaproape lumea.

COR.: Pe atunci era cam complicat să mergi peste hotare...

A.B.: Da, era complicat. Dar nu imposibil. Erau necesare studii respective. Și eu m-am documentat despre mai multe universități din Moldova și din Moscova și am ales Universitatea Prieteniei Popoarelor „Patris Lumumba” din Moscova. Știam că nu va fi ușor să trec concursul, după cum a și fost, 37 persoane pe un loc, dar nu m-am lăsat bătut și am reușit. M-am înscris la facultatea de economie și drept internațional, care corespundea năzuințelor mele, unde în perioada anilor 1978-1984 am studiat dreptul, în limbile spaniolă și portugheză. După absolvire, am făcut doctorantura la Institutul de Stat și Drept al Academiei de Științe din Moscova a fostei U.R.S.S., și în 1987 am susținut teza de doctor la specializarea „Dreptul internațional cosmic”. Conducător la teză mi-a fost o

personalitate de talie mondială, Vladlen Vereșcetin. În teza mea am abordat probleme ce țin de reglementările juridice ale amplasării armamentului în cosmos.

COR.: A fost ceva deosebit, ceva nou. Ce v-a făcut să alegeți acest domeniu puțin explorat?

A.B.: Alegerea venea încă de pe timpul serviciului militar, când am făcut armata în trupele rachetare cu destinație strategică. Așa că ceva idei despre cosmos aveam. Și am dorit să merg pe o cale nebătătorită. Așa e firea mea.

COR.: Ați continuat cercetările în acest domeniu?

A.B.: Am continuat un timp, fiind angajat în aparatul C.C. al P.C.U.S. Dar, odată cu „perestroika”, interesul pentru cercetările cosmice, inclusiv în domeniul militar, a scăzut și eu am fost transferat în alt sector al Secției relații internaționale, care se ocupa de relațiile cu țările Americii Latine.

COR.: A venit nu numai „perestroika”, dar și destrămarea fostului colos sovietic. Au fost inevitabile și schimbări în viața personală?

A.B.: Bineînțeles. Nu mai era cazul să rămân la Moscova. Cu atât mai mult, cu cât conștientii mei mi-au propus să mă înscriu în campania electorală pentru Parlamentul de la Chișinău. A fost o idee bună, dar și concurenți erau îndeajuns – 6 la număr. Cu susținerea alegătorilor din Bravicea și din satele învecinate, am câștigat scrutinul. A fost un hazard al destinului, fiindcă am avut fericita și istorica ocazie ca, împreună cu majoritatea colegilor mei, să semnez Declarația de Independență a Republicii Moldova.

COR.: Fiind deputat în parlament, cum ați aplicat

cunoștințele în domeniul dreptului internațional?

A.B.: Cunoștințele în domeniul dreptului internațional m-au ajutat foarte mult în activitatea de afirmare pe plan mondial a tânărului nostru stat – Republica Moldova. Am activat în cadrul Comisiei pentru relații externe a Parlamentului, al Ministerului de Externe, am fost ambasador în Germania, Spania și Danemarca, conducător al numeroase delegații guvernamentale moldovenești la negocieri cu țări din Europa, Asia, America Latină etc.

COR.: Ce aveau în comun negocierile cu state de pe diferite meridiane ale globului, fiecare cu specificul lor?

A.B.: Era vorba de promovarea imaginii tânărului nostru stat pe plan mondial și a avantajelor pe care noi le puteam obține, reieșind din amplasarea geostrategică a republicii noastre. Adică, noi puteam fi ca niște intermediari, o punte de legătură, în primul rând, în plan economic, între Vest și Est.

COR.: Și, în paralel cu activitatea practică, tot mai avansată, ați continuat și cercetările în domeniul dreptului internațional și diplomatic?

A.B.: Nu este vorba numai de cercetările mele științifice, ci de o implicare plenară în dezvoltarea științei în țara noastră, fiind președinte sau membru al diverselor comisii și consilii științifice. În ceea ce privește activitatea mea științifică, voi menționa că în 2003 am susținut teza de doctor habilitat în drept la Academia de Științe din Moldova, la specializarea „dreptul diplomatic”. Sunt autor a peste 300 de publicații, inclusiv mai mult de 50 de monografii,

(Continuare în pag. 8)

"Suntem geografic în Europa și ne dorim un trai european",

spune primarul de Chișcăreni, Sângerei, Silvia ȚURCANU

ția care au schimbat satul, au soluționat problemele sociale ale sătenilor?

Silvia ȚURCANU:

Dacă aș face o retrospectivă a activității mele, în calitate de primar, în timpul celor 10 ani de activitate, aș putea menționa multe lucruri bune pe care le-am realizat împreună cu oamenii din localitățile aflate în subordinea primăriei. Aș menționa,

în primul rând, organizațiile nonguvernamentale (14 la număr), dintre care 8 sunt active și atrag investiții pe toate căile posibile.

Am putut să realizăm împreună proiecte de aprovizionare cu apă potabilă a celor trei localități din comună, am reparat mai multe drumuri, care erau într-o stare deplorabilă, gimnaziul rus și grădinița de copii, Casa de cultură din Slobozia-Chișcăreni, aceste obiective fiind realizate cu susținere financiară de la bugetul de stat, raional și local și de la FISM și IREX. În cadrul proiectului Reforma APL-USAID, am reparat Casa de cultură din Chișcăreni. Am atras surse financiare de la un fond de caritate din Italia, OLNUȘ, și am construit o stație de epurare a apelor reziduale la grădinița de copii. Tot cu susținere financiară din Italia, în anul 2005, am deschis la Chișcăreni o fabrică de textile unde lucrează 130 de femei. Multe femei au revenit acasă de peste hotare și se află acum lângă copii și familii.

La Chișcăreni a fost implementat primul proiect-pilot în R.Moldova "Energie renovabilă din deșeuri agricole".

De când dețin funcția de primar, am început puțin câte puțin să schimbăm aspectul

centrului comunei Chișcăreni. Au fost demolate câteva case și pe locul lor a fost amenajat un parc cu havuz, cu bănci pentru odihnă, cu loc de joacă pentru copii.

Am iluminat o parte din străzile centrale ale satelor Chișcăreni și Slobozia-Chișcăreni. Grație finanțării din partea Fondului Ecologic, am procurat o autospecială pentru transportarea deșeurilor.

COR.: Ce probleme mai importante urmează să fie rezolvate în comuna Chișcăreni?

S.Ț.: Avem foarte mult de lucru în privința rezolvării problemelor ecologice, una dintre ele fiind construcția stației de epurare a apelor reziduale. Suntem în căutarea surselor financiare pentru construcția trotuarelor, reabilitarea unui parc, a movilei lui Casso, un monument lăsat nouă moștenire de boierul Casso.

Dar o problemă, de ordin mai general, dar foarte importantă, pe care o văd eu ca primar, este dezvoltarea abilităților de antreprenoriat la locuitorii satelor noastre. Ca bugetele primăriilor să fie mai mari, este nevoie ca fiecare cetățean să se gândească, ce ar putea să facă ca să producă, să obțină profit. O țară va fi bogată atunci, când va avea comunități bogate.

COR.: Pentru rezolvarea acestei probleme sunt necesare cadre calificate de funcționari publici, care să poată oferi servicii de consultanță de calitate în domeniul respectiv. Cum activați în această direcție?

S.Ț.: În fiecare zi de joi, Consiliul raional organizează întruniri cu diferite categorii de funcționari publici: secretarii primăriilor, inginerii funciari, percepatorii fiscali, specialiștii în

problemele tineretului, unde are loc diseminarea informațiilor pe diferite teme, se aduc la cunoștință schimbările în legislație. Cu regret, încă mai sunt cadre cu funcții de răspundere care nu pot aplica tehnologiile informaționale, nu au poștă electronică etc.

Calea sigură de soluționare a acestei probleme majore, în opinia mea, o constituie cursurile de la Academia de Administrare Publică de pe lângă Președintele Republicii Moldova. Eu, însămi, am fost deja de trei ori la cursurile de dezvoltare profesională de la Academie, care m-au ajutat foarte mult în lucru. Și promovez insistent studiile la această instituție de prestigiu și în comuna Chișcăreni, și în raion, în calitatea mea de președinte al Asociației primarilor din raionul Sângerei. Astfel, conform unui grafic stabilit, funcționarii din raion merg la Academia de Administrare Publică, unde capătă cunoștințe noi, se întâlnesc cu parlamentari, cu miniștri, cu alte personalități din sistemul administrativ din țară. În opinia mea, este necesar de a stabili anumite criterii de rigoare în procesul de angajare a funcționarilor publici pentru a-i atrage pe cei mai capabili.

Cum s-ar spune, cadrele hotărăsc totul, dar avem nevoie și de stabilitate politică, de o adevărată autonomie locală. Așteptăm să vină în Moldova mai multe proiecte pentru dezvoltarea infrastructurii locale, proiecte ecologice, economice ca să putem asigura o dezvoltare durabilă a localităților noastre. Aflându-ne geografic în Europa, am dori să apropiem nivelul de trai al cetățenilor noștri de cel european.

Ion Axenti

Fiind de baștină din Chișcăreni, Sângerei, Silvia Țurcanu și-a dedicat întreaga viață satului natal, activând în administrația publică locală. După ce a absolvit facultatea de economie a Universității Agrare de Stat din Moldova, a revenit la baștină cu gânduri frumoase de a contribui la propășirea localității sale.

- Cu începere din anul 1987, povestește Silvia Țurcanu, timp de 16 ani am activat în calitate de secretar al primăriei Chișcăreni. Un secretar de primărie cunoaște foarte bine populația din teritoriu, problemele locuitorilor. Pentru mine a fost o bună practică, dar pentru a realiza planurile mele de renovare și dezvoltare a comunei Chișcăreni, care include satele Slobozia-Chișcăreni și Nicolaevca, nu aveam toate pârghiile necesare și atunci am hotărât ferm să mă înscriu, în 2003, în campania electorală locală, fiind pregătită pentru o funcție mai responsabilă, cum este funcția de primar al unei comune, care numără în jur de 6000 de locuitori. Scopul meu era de a dezvolta localitățile din componența comunei atât în plan economic, cât și social.

CORESPONDENTUL: Dacă e să faceți o retrospectivă a activității de primar de până acum, ce proiecte ați eviden-

PLANUL

de realizare a comenzii de stat privind dezvoltarea profesională a personalului din administrația publică, stabilită Academiei de Administrare Publică de pe lângă Președintele Republicii Moldova

(Hotărîrea Guvernului nr. 970 din 21 decembrie 2012)

SEMESTRUL I, 2013

Nr. crt.	D0enumirea cursului	Categoria de participanți	Perioada	Numărul de participanți
1	2	3	4	5
I. Personalul din autoritățile administrației publice locale de nivelul I și II				
1.	Integrarea profesională în funcția publică. Organizarea și funcționarea administrației publice. Specificul activității în serviciul public. Reglementarea activității funcționarului public. Etica funcționarului public. Prestarea serviciilor publice. Dezvoltarea abilităților de comunicare, de procesare a informației, petițiilor, de elaborare a notelor informative, rapoartelor, proiectelor de decizii, scrisorilor etc. Guvernarea electronică.	Funcționari publici debutanți din cadrul autorităților administrației publice locale de nivelul întâi și al doilea	25 februarie – 6 martie	30
2.			03- 12 iunie	30
3.	Dezvoltarea abilităților de exercitare a atribuțiilor de serviciu. Reglementarea activității funcționarului public. Codul de conduită al funcționarului public. Instrumente și metode de gestiune a subdiviziunii/de autogestiune. Dezvoltarea abilităților de lucru cu documentele: culegerea, prelucrarea și păstrarea informației; elaborarea notelor informative, rapoartelor, proiectelor de decizii, scrisorilor etc. Dezvoltarea abilităților de comunicare eficientă cu beneficiarii, interpersonală. Prestarea serviciilor publice de calitate. Inițiere în guvernarea electronică. Subiecte axate pe domeniul specific de activitate al categoriei de participanți.	Șefi ai subdiviziunii agricultură din subordinea consiliului raional/municipal	18-22 februarie	30
4.		Șefi ai subdiviziunii economie din subordinea consiliului raional/municipal	11-15 martie	30
5.		Specialiști din subdiviziunea asistență socială și protecție a familiei din subordinea consiliului raional/municipal	04-08 februarie	30
6.		Specialiști din subdiviziunea cultură din subordinea consiliului raional/municipal	01-05 aprilie	30
7.		Specialiști din subdiviziunea relații funciare și cadastru din subordinea consiliului raional/municipal	27-31 mai	30
8.	Managementul performanței. Sisteme, instrumente, tehnici de management ale autorității publice. Planificarea activității autorității publice, obiective în cascadă. Managementul echipelor și motivarea personalului. Monitorizarea activității, evaluarea performanței individuale și colective. Comunicare asertivă și acordare de feedback. Managementul ședințelor. Soluționarea problemelor. Adoptarea deciziilor. Inițiere în guvernarea electronică. Subiecte axate pe domeniul specific de activitate al categoriei de participanți	Vicepreședinți de raioane responsabili de domeniul economic	25 februarie-01 martie	30
9.		Vicepreședinți de raioane responsabili de domeniul social	25-29 martie	30
10.		Primari/viceprimari	11-15 martie	30
11.			08-12 aprilie	30
12.		Secretari ai consiliilor locale	11-15 februarie	30
13.			03-07 iunie	30
II. Personalul din autoritățile administrației publice centrale				
1.	Integrarea profesională în funcția publică. Organizarea și funcționarea administrației publice. Specificul activității în serviciul public. Reglementarea activității funcționarului public. Etica funcționarului public. Prestarea serviciilor publice. Dezvoltarea abilităților de comunicare, de procesare a informației, petițiilor, de elaborare a notelor informative, rapoartelor, proiectelor de decizii, scrisorilor etc. . Guvernarea electronică.	Funcționari publici debutanți din aparatul central, autoritățile administrative din subordinea ministerelor și serviciile desconcentrate	11-20 februarie	30
2.			18-27 martie	30
3.			08-17 aprilie	30
4.			20-29 mai	30

5.	Elaborarea și coordonarea proiectelor de acte normative. Competențele autorităților publice în procesul de elaborare a actelor normative. Proiectele actelor normative: cerințe, standarde, cadru normativ. Categoriile de acte normative. Proceduri preliminare la elaborarea proiectelor de acte normative. Etapele elaborării proiectelor de acte normative de la inițiere până la adoptare. Structura actelor normative. Procedurile tehnice aplicabile actelor normative. Interpretarea actelor legislative. Procedura de examinare și avizare a proiectelor de acte normative.	Personal cu funcții de conducere cu atribuții și responsabilități în elaborarea actelor normative	04-06 martie	25
6.		Personal cu funcții de execuție cu atribuții și responsabilități în elaborarea actelor normative	15-17 mai	25
7.	Dezvoltarea abilităților de exercitare a atribuțiilor de serviciu. Reglementarea activității funcționarului public. Codul de conduită al funcționarului public. Instrumente și metode de gestiune a subdiviziunii/de autogestiune. Dezvoltarea abilităților de lucru cu documentele: culegerea, prelucrarea și păstrarea informației; elaborarea notelor informative, rapoartelor, proiectelor de decizii, scrisorilor etc. Dezvoltarea abilităților de comunicare eficientă cu beneficiarii, interpersonală. Prestarea serviciilor publice de calitate. Inițiere în guvernarea electronică. Subiecte axate pe domeniul specific de activitate al categoriei de participanți.	Personal cu funcții de conducere/ execuție din aparatul central, autoritățile administrative din subordinea ministerelor și serviciile desconcentrate	15-19 aprilie	30
8.	Managementul performanței. Sisteme, instrumente, tehnici de management ale autorității publice. Planificarea activității autorității publice, obiective în cascadă. Managementul echipelor și motivarea personalului. Monitorizarea activității, evaluarea performanței individuale și colective. Comunicare asertivă și acordare de feedback. Managementul ședințelor. Soluționarea problemelor. Adoptarea deciziilor. Inițiere în guvernarea electronică. Subiecte axate pe domeniul specific de activitate al categoriei de participanți.	Conducători adjuncți ai autorităților administrative din subordinea ministerelor, ai altor autorități publice	22-26 aprilie	30
9.		Conducători ai autorităților administrative din subordinea ministerelor, ai altor autorități publice	20-24 mai	30
10.	Management public modern. Structurile organizatorică și funcțională ale unei autorități publice. Obiectivele instituționale. Funcții, roluri și atribuții în managementul public. Sisteme de management public: metode, tehnici și instrumente. Funcții publice de conducere. Componentele managementului public: managementul de proiect, al riscului, al schimbării etc. Identificarea și alocarea resurselor. Instrumente operaționale de monitorizare și control. Inițiere în guvernarea electronică	Personal cu funcții de conducere	04-08 februarie	30
11.	Managementul și elaborarea programelor/ proiectelor*. Modele de planificare și monitorizare a programelor bazate pe rezultate. Efectuarea analizei și elaborarea designului programului/proiectului. Calcularea costurilor unui program /proiect. Evaluarea programului/proiectului. Managementul informației și al comunicării.	Personal cu funcții de conducere/ execuție	18-22 februarie	30
12.	Management și planificare strategică*. Concept de management strategic: scopurile, rolurile și funcțiile managementului strategic. Planificare strategică la nivel național și instituțional: cadrul legal, proceduri, metodologie, interacțiuni cu alte planuri instituționale. Implementarea: planificarea operațională și de proiect, integrarea bugetului, instrumente administrative de asigurare a implementării. Monitorizarea, evaluarea și raportarea rezultatelor.	Personal cu funcții de conducere/ execuție	18-22 martie	30
13.	Elaborarea politicilor publice*. Procesul de elaborare a politicilor publice. Definirea problemei și stabilirea obiectivelor. Identificarea opțiunilor. Analiza impactului. Planificarea evaluării impactului. Evaluarea calității documentului de evaluare a impactului	Personal cu funcții de conducere/ execuție	22-26 aprilie	30
14.	Evaluarea politicilor publice*. Principiile generale ale evaluării. Managementul procesului de evaluare. Monitorizare și evaluare – implementare pas cu pas. Dificultățile evaluării politicilor.	Personal cu funcții de conducere/ execuție	27-31 mai	30
15.	Abilități manageriale. Management/leadership. Abilități de comunicare, de prezentare, de organizare, de negociere. Managementul timpului. Managementul informației și al biroului. Managementul conflictelor. Inițiere în guvernarea electronică.	Personal cu funcții de conducere	01-05 aprilie	30
16.	Managementul resurselor umane. Concept de MRU. Rolul MRU în autoritatea publică. Politici și proceduri de personal. Planificarea și asigurarea autorității publice cu personal: recrutarea, selecția și integrarea resurselor umane, perioada de probă. Motivarea și menținerea personalului: evaluarea performanțelor profesionale, motivarea financiară și nefinanciară a personalului. Dezvoltarea profesională, promovarea și dezvoltarea carierei personalului. Inițiere în guvernarea electronică.	Personal cu funcții de conducere	28 ianuarie-01 februarie	30

Studii în Portugalia în domeniul e-Guvernării

O echipă în componența dnelor Margareta Petrușevschi și Cornelia Amihalachioaie de la Centrul de Guvernare Electronică al Guvernului Republicii Moldova, precum și a dnei Teodora Gherman, șef al Catedrei tehnologii informaționale aplicate a Academiei de Administrare Publică de pe lângă Președintele Republicii Moldova, doctor în pedagogie, conferențiar universitar, și a dlui Florentin Paladi, doctor habilitat, conferențiar universitar, colaborator la această catedră, a participat, în perioada 17-21 decembrie trecut, în susținerea ideii de continuitate a studiilor în domeniul e-Guvernării, la cursul „Executive Training on Foundations of Government Information Leadership”, organizat de Universitatea Națională din Minho, orașul Braga (Portugalia).

La training au participat 44 de reprezentanți din 11 țări ale

lumii, inclusiv Argentina, Brazilia, China, Grecia, Moldova, Polonia, Georgia, Coreea de Sud, Republica Dominicană și altele, care au audiat prelegeri, au susținut discuții, prezentări de evaluare, au procedat la

instituționalizarea e-Guvernării.

Sesiunile de studii au inclus astfel de subiecte, precum tendințele globale în e-Gov., politica de conducere e-Gov., abordarea totală e-Gov., arhitectura e-Guvernării, schimbul

un schimb util de experiență, au creat și au dezvoltat rețele referitoare la planificarea, proiectarea, implementarea și in-

teroperabilitate și altele.

Participanții la training-ul internațional au vizitat Faculta-

tea tehnologii informaționale, Facultatea de drept, Biblioteca Universității din Minho, precum și sălile de curs ale Universității echipate cu tehnologii de vârf. Ei s-au familiarizat, de asemenea, cu capitala culturală europeană a anului 2012 – orașul portughez Guimarães, care este asociat istoric cu fondarea și identitatea naționalității portugheze și reprezintă reședința mai multor dinastii de regi ai țării.

Actualmente, membrii echipei moldovenești se ocupă de elaborarea curriculei pentru cursurile de e-Guvernare la Comanda de stat, precum și de dezvoltarea modulelor de instruire în domeniul modernizării tehnologice a guvernării. După evaluare, Centrul de Guvernare Electronică va include modulele respective în programele cursurilor de instruire a funcționarilor publici la Comanda de stat a Guvernului.

Crearea școlii moldovenești de drept internațional

(Sfârșit. Început în pag. 4)

manuale universitare și cursuri de lecții în domeniul dreptului internațional public, dreptului diplomatic și consular, dreptului internațional cosmic, teoriei relațiilor internaționale, geopoliticii lumii contemporane, protocolului și ceremonialului diplomatic etc.

De asemenea, am pregătit 11 doctori în științe și un doctor habilitat, care este Oleg Balan, vicerectorul Academiei de Administrare Publică de pe lângă Președintele Republicii Moldova. Împreună cu domnia sa, am făcut parte din colectivul de autori ai manualului „Dreptul internațional public”, care a cunoscut deja a patra ediție și este manualul de bază la multe universități din Republica Moldova și România. Evident, este

un manual prețios și pentru masteranzii și audienții Academiei de Administrare Publică...

COR.: ...unde sunteți și profesor.

A.B.: Da, sunt profesor la Academie aproape că de la fondarea acesteia, din 1994. La început am fost șef al Catedrei drept internațional și relații internaționale, apoi am activat în alte subdiviziuni, în procesul de reformare a instituției. Consider, că cele mai bune cunoștințe în domeniul dreptului internațional și diplomatic, al relațiilor internaționale pot fi obținute aici, la Academia de Administrare Publică, ea devenind una dintre cele mai prestigioase instituții de învățământ postuniversitar din țară, fiind cu adevărat Alma Mater a funcționarilor publici. Or, cunoștințele în domeniile respective

sunt necesare funcționarilor de toate nivelurile. Este o încredințare firească a creării și devenirii științei autohtone a administrației publice la nivel european și mondial, începutul fiind pus de primul rector al Academiei și ilustrul savant, regretatul Mihail Platon, și continuată creativ de actuala conducere a Academiei împreună cu corpul profesoral-didactic, cu întregul colectiv de colaboratori ai instituției - o frumoasă și meritată consemnare a celei de-a 20-a aniversări de la fondarea instituției. Pot spune, cu certitudine, că sunt mândru de faptul că sunt profesor la Academia de Administrare Publică, pe care o văd pe viitor o instituție de rang european și internațional.

COR.: Iar pe D-voastră Vă felicităm din suflet cu ocazia

jubileului de 60 de ani și Vă urăm cu acest prilej mulți ani de viață, noi împliniri și tot mai multe realizări științifice. Totodată, V-am ruga să ne spuneți care considerați că este realizarea D-voastră științifică cea mai de seamă de până acum?

A.B.: Cea mai mare realizare, consider eu, este crearea școlii moldovenești de drept internațional, care asigură Republicii Moldova aspectul teoretico-practic în promovarea intereselor tânărului nostru stat pe plan internațional. Această școală este recunoscută și apreciată nu doar la noi, ci și în străinătate, în România, Ucraina, Rusia și alte state.

COR.: Vă mulțumim pentru interviu, Vă dorim multă sănătate și noi realizări.

A intervievat Ion AXENTI

La 24 ianuarie 2013 s-au împlinit 154 de ani de la Unirea Principatelor Române „Ideea unității naționale românești în spațiul basarabean în epoca modernă”

Cu acest generic, la biblioteca publică „Onisifor Ghibu” din Chișinău a avut loc o masă rotundă, dedicată împlinirii a 154 de ani de la Unirea Principatelor Române, organizată în parteneriat cu Asociația Istoricilor din Republica Moldova, Institutul de Istorie, Stat și Drept al A.Ș.M., Facultatea de Istorie și Filosofie a U.S.M., Institutul Cultural Român „Mihai Eminescu” din Chișinău.

Sala încăpătoare a bibliotecii a fost arhiplină de publicul doritor de a fi în această zi împreună cu mari personalități din viața politică, socială și culturală, de a audia comunicările expuse de cercetători științifici în domeniul istoriei din R. Moldova și România.

În cadrul acestui eveniment a fost vernisată o expoziție de carte: Evocarea Marii Uniri a Românilor în monografie, studii și documente istorice și în literatura artistică.

Moderatorii mesei rotunde, Alexandru Moșanu, doctor habilitat în istorie, profesor universitar, membru de onoare al Academiei Române, președinte de onoare al Asociației Istoricilor din Republica Moldova, Gheorghe Negru, doctor în istorie, președinte interimar, Asociația Istoricilor din Republica Moldova, Ion Negrei, vicepreședinte, Asociația Istoricilor din Republica Moldova, au accentuat importanța crucială a acestei date, când pentru prima dată a avut loc unirea politică a celor două principate române și a fost realizată unitatea identitară a națiunii române. Ei au prezentat o mică incursiune în istoria evenimentelor care au precedat și urmat Unirea din 24 ianuarie 1859, menționând că trebuie să ne raportăm corect la aceste evenimente în studiile

științifice efectuate.

Mesaje de salut și felicitări cu ocazia marcării acestui eveniment istoric important au adresat asistenței din sală mai mulți invitați: doctor habilitat în istorie Gheorghe Postică, viceministru al Culturii din Republica Moldova; doctor în istorie Gheorghe Cojocaru, directorul Institutului de Istorie, Stat și Drept al AȘM; doctor în istorie Igor Șarov, decanul Facultății de Istorie și Filosofie a U.S.M.; doctor în istorie Petre Guran, directorul Institutului Cultural Român „Mihai Eminescu” din Chișinău; Nicolae Dabija, președintele Forului Democrat al Românilor din Moldova, membru de onoare al Academiei Române. Fiecare dintre ei au ținut să reitereze faptul că Unirea, care s-a produs în 1859, a fost un eveniment pregătit de întregul parcurs al istoriei neamului românesc, fiind un eveniment cardinal în evoluția și dezvoltarea statului unitar român. Trebuie să fim recunoscători înaintașilor noștri, care au realizat Unirea de la 1959, și să promovăm în continuare un viitor comun frumos.

Emoționant a vorbit în fața celor prezenți Mircea Cosma, Președintele Consiliului Județean Prahova, care face mult pentru consolidarea spiritului românesc pe ambele maluri ale Prutului. O activitate deo-

sebită, în acest sens, rezidă în inaugurarea în Republica Moldova a busturilor marilor noștri înaintași. În anul trecut a fost instalat la Chișinău, în sectorul Botanica, bustul lui Alexandru Ioan Cuza, la intersecția străzii ce-i poartă numele cu bulevardul Dacia, unde la 24 ianuarie curent a fost jucată Hora Unirii.

Adevărul istoric trebuie să fie afirmat continuu, au fost convingerile expuse în dezbaterile, care au urmat pe parcursul manifestării, susținute de Andrei Eșanu, academician, A.Ș.M., membru de onoare al Academiei Române; Demir Dragnev, doctor habilitat în istorie, profesor universitar, membru-corespondent al A.Ș.M.; Ion Agrigoroaiei, doctor în istorie, profesor universitar, Universitatea „Al. I. Cuza”, Iași; Valeriu Matei, poet, membru de

istorie, conferențiar universitar, Universitatea Pedagogică „Ion Creangă” din Chișinău.

În final, s-a specificat necesitatea unirii eforturilor cercetătorilor din Republica Moldova și România pentru editarea în anul 2014, la cea de a 155-a aniversare a Unirii a unei lucrări ample, special dedicată acestui eveniment, reiterând că 24 ianuarie 1859 reprezintă momentul în care o elită politică și culturală a demonstrat că istoria se face prin propria voință a poporului, la masa tratativelor.

În cadrul acestei mese rotunde a fost organizată o lansare de cărți și reviste printre care pot fi menționate: Ioan Pelivan, istoric al mișcării de eliberare națională din Basarabia; Alexandru Moșanu – 80 de ani. Unitatea românească – călăuză principală în activi-

onoare al Academiei Române; Ion Constantin, doctor în istorie, cercetător științific, Biblioteca Metropolitană București, cercetător științific asociat, Institutul Național pentru Studiul Totalitarismului, Academia Română; Vladimir Beșleagă, scriitor, Unirea Scriitorilor din Moldova; Pavel Parasca, doctor habilitat în istorie, profesor universitar, Universitatea Liberă Internațională din Moldova; Gheorghe Palade, doctor în istorie, conferențiar universitar, Universitatea de Stat din Moldova; Anatol Petrencu, doctor habilitat în istorie, profesor universitar, Universitatea de Stat din Moldova; Nicolae Ciubotaru, doctor în

tatea omagiatului în Destin românesc, ediție specială; Dinu Poștarencu, Destinul românilor basarabeni sub dominația țaristă; Documente privind istoria Moldovei sub ocupație militară rusă (1806-1812); Pactul Ribbentrop-Molotov și agresiunea sovietică împotriva României. Culegere de documente (1939-1991).

Rolul acestor comemorări ale evenimentelor istorice este enorm – ele întemeiază în conștiința tineretului de azi spiritul responsabilității pentru trecutul și viitorul țării.

Vlad IONAȘCU,
Foto: E. Tofan
Centrul media, AȘM

Exynos 5 Octa, procesorul Samsung cu 8 nuclee

Samsung a anunțat cel mai performant chip pentru dispozitive mobile, Exynos 5 Octa, un procesor ultraperformant cu opt nuclee. Chip-ul se bazează pe arhitectura ARM big.LITTLE cu patru nuclee Cortex-A15 și patru Cortex-A7, cu consum scăzut de energie.

Exynos 5 Octa este de două ori mai performant pentru jo-

curi 3D, decât orice alt procesor de pe piață, inclusiv Exynos 4 Quad. Noul procesor Samsung este proiectat astfel încât să aibă un consum scăzut, cu până la 70% mai mic față de Exynos 5 Dual, și cu o performanță ridicată.

Samsung Galaxy S IV ar putea fi primul smartphone echipat cu un procesor cu opt nuclee. Exynos 5 Octa a fost prezentat la standul Samsung din cadrul târgului de tehnologie CES (Consumer Electronics Show) de la Las Vegas care s-a desfășurat în perioada 8-11 ianuarie 2013.

Apple pregătește iPhone 6, dotat cu iOS 6

Apple a început testele pentru un nou iPhone și pentru următoarea versiune a sistemului de operare, iOS 7.

Inventatorii de noi aplicații au găsit în bazele de date informații cu referiri la un cod de identificare pentru un nou iPhone, iPhone 6.1, care rulează sistem de operare iOS 7. iPhone 5 are codurile de identificare iPhone 5.1 și iPhone 5.2 și rulează sistemul de operare iOS 6, ultimul lansat de Apple.

Informațiile înregistrate privind noile coduri de identificare provin de la o adresă de internet din campusul Apple din

Cupertino, California, sugerând că inginerii companiei testează compatibilitatea noului iPhone cu noile aplicații cu un număr mare de utilizatori.

„Chiar dacă datele de identificare ale sistemului de operare și dispozitivului pot fi falsificate, adresa IP care conduce la campusul din Cupertino al Apple, ne face să credem că nu este un astfel de caz”, scrie The Next Web.

Apple a lansat iPhone 5 în luna septembrie, iar potrivit informațiilor apărute în presă noul iPhone ar urma să intre pe piață la mijlocul acestui an.

Cum să dispari de pe Internet cu ajutorul unui iPhone

Un program popular pentru ștergerea identității unei persoane de pe Internet, disponibil anterior doar pe calculatoare, poate fi utilizat astăzi și de pe telefoanele mobile.

Programul DeleteMe, produs de compania specializată în protejarea datelor personale,

postate on-line, Abine, poate fi folosit și pe dispozitivele cu sistem de operare iOS. Producătorii lucrează în prezent și pentru versiunea de Android.

Serviciu DeleteMe funcționează astfel: o serie de operatori contactează firme specializate în identificarea și distrugerea

datelor personale din medii on-line la cererea clienților. La

instalarea aplicației, utilizatorii primesc un prim serviciu de ștergere a datelor personale postate on-line gratuit.

Abine produce și DoNotTrack Me, un alt program care protejează confidențialitatea utilizatorilor on-line, prin blocarea cookie-urilor.

I'm here - dispozitivul datorită căruia vei găsi ceea ce ai pierdut

Acum nu mai trebuie să te temi că ți-ai putea pierde bagajul în timpul unei călătorii. Soluția vine de la un telefon mobil și un mic dispozitiv, care transmite date GPS despre locul în care se află lucrurile dispărute. I'm Here GPS Tracker este dispozitivul care „te salvează” în orice situație de acest tip. Tot ce trebuie să faci este să îl pui în bagaj, în mașină, sau chiar în buzunarul copilului, dacă știi că are obiceiul să dispară pe neașteptate.

Dispozitivul GPS este extrem de compact, un pătrat cu

diagonala de 1,5 inci, ușor de plasat oriunde, fie că vorbim despre un bagaj sau despre buzunarul de la haina unui pici.

I'm Here folosește un card SIM, pentru a putea accesa rețeaua globală mobilă GSM și pentru a transmite poziția.

Soluția poate fi folosită și pentru activitățile sportive sau în situațiile de urgență. Spre exemplu, te poți confrunța cu o situație meteo potrivnică pe munte, te-ai rătăcit sau ai avut un accident.

Dispozitivul poate fi folosit în orice țară din lume.

Google Free Zone ar putea fi salvarea traficului de internet

Google+, Gmail și Google Search vor fi integrate împreună într-un serviciu intitulat „Google Free Zone”. Google încearcă să ofere acces gratuit la serviciile de email și căutare ale companiei prin noul program Free Zone. Practic, indiferent dacă aveți sau nu o opțiune de internet pe abonament sau cartelă, în momentul în care intrați pe Google+, Google Search sau Gmail, traficul nu se va contoriza.

Gândit în principal pentru telefoane cu acces wap, noul serviciu va permite să faceți click pe pagini de rezultate la căutări. Singurele restricții sau, mai bine zis, activitățile care vor necesita o conexiune la internet plătită sunt descărca-

rea atașamentelor la emailuri, deschiderea link-urilor din Google+ sau click-urile succesive printre paginile rezultate la căutare.

Google Free Zone este o inițiativă a companiei din Mountain View care, dacă va înregistra un succes major în ceea ce privește testarea, va

fi promovată și implementată pentru un număr din ce în ce mai mare de internați.

Contrabandă cu mașini aduse din UE

Mai mulți angajați ai Ministerului Dezvoltării Informaționale, Serviciului Vamal, Procuraturii, Ministerului de Interne și un judecător de instrucție sunt implicați într-un caz de contrabandă cu mașini. Grupul aducea mașini furate din Uniunea Europeană și „avea grijă” să îi asigure pe noii proprietari și cu acte moldovenești. Mai mult, membrii grupului îi asigurau pe cumpărătorii mașinilor și cu numere de înmatriculare din Republica Moldova fără achitarea plăților vamale, se elibera certificatul de înmatriculare.

Automobilul comandat era furat din țările Uniunii Europene, preponderent Italia, Germania, Ungaria și România. Imediat se puneau numerele de înmatriculare din Moldova, iar automobilul era adus în Moldova, cu ajutorul lucrătorilor vamali și ai Poliției de Frontieră. În cele din urmă, numerele de identificare a automobilelor erau ștanțate, pentru a corespunde cu datele din certificatul de înmatriculare.

Până în prezent, au fost introduse și înmatriculate în Moldova 112 automobile, care nu au fost supuse procedurilor vamale. Astfel, statul a avut de pierdut 16.800.000 lei. Poliția a confiscat 9 automobile și a inițiat 12 percheziții la domiciliile membrilor

grupului. În timpul perchezițiilor, au fost depistate patruzeci de scule adaptate pentru ștanțarea numerelor de identificare a automobilelor, mostre de numere de identificare a automobilelor, deja ștanțate, plăcuțe cu numere de identificare a diferitor tipuri de automobile. Organizatorul acestei scheme și unul din membrii ei sunt cercetați în arest la domiciliu, iar ceilalți membri sunt cercetați în stare de libertate.

Procurorii au pornit un dosar penal pentru contrabandă în proporții deosebit de mari.

Doi funcționari locali au prejudiciat statul cu peste 200 mii de lei

Poliția a reținut doi funcționari locali care au prejudiciat

bugetul statului cu peste 200 mii de lei. Angajații Direcției investigare a fraudelor a Departamentului poliție au obținut informații precum că, pe parcursul anilor 2009-2010, șefa unei direcții din cadrul Consiliului raional Drochia, prin depășirea

limitelor drepturilor și atribuțiilor legale, a dus la cauzarea unor daune în proporții considerabile intereselor publice, suma prejudiciului ridicându-se la 23 000 de lei.

În urma investigațiilor, s-a stabilit că suspecta a inclus ilicit două persoane pe lista beneficiarilor de ajutor social, în acest mod achitând datoria formată ca rezultat al lucrărilor de reparație efectuate de către cele două persoane, în sediul Direcției, inclusiv în biroul de serviciu personal.

Poliția a mai stabilit că în luna iulie 2009, folosind atribuțiile de serviciu, aceasta a organizat eliberarea unui bilet medical la stațiunea balneară din Ucraina, deși solicitantul nu făcea parte din categoria persoanelor beneficiare.

Tot ea, a organizat eliberarea unei persoane terțe a unui bilet medical la stațiunea balneară din Ucraina.

În cel de-al doilea caz este vorba de un bărbat, angajat în calitate de registrator în cadrul Oficiului Cadastral Teritorial Căușeni, Filiala ÎS „Cadastru”, care este suspectat că ar fi prejudiciat bugetul public local cu peste 181 mii de lei.

Poliția a stabilit că acesta, folosindu-se de situația de serviciu, a falsificat Decizia Consiliului orașenesc Căușeni și Titlurile de autentificare a dreptului deținătorului de teren eliberate pe 2 terenuri cu suprafața totală de 0,07 ha. Ulterior ele au fost atribuite ilicit în proprietatea privată a doi locuitori din orașul Căușeni.

Dosar penal pentru răpire de persoană

La data de 23 ianuarie, la poliția din Bălți s-a adresat directorul unei bănci, declarând că un subaltern de-al său este amenințat de către persoane necunoscute, cerându-i să furnizeze informații ce țin de codurile bancare și confecționarea duplicatelor la cheile instituției.

Polițiștii au stabilit că în seara de 22 ianuarie, curent, în jurul orei 22.00, în plină stradă, lucrătorul bancar a fost răpit de către două persoane necunoscute care l-au șantajat, cerându-i să furnizeze informații din interiorul instituției, după care l-au abandonat.

A doua zi, suspectii au ieșit din nou în calea victimei, amenințându-l cu violență asupra familiei sale, în caz de nesupunere la cerințele lor.

La doar câteva ore de la ultima întâlnire, forțele de ordine au identificat și reținut suspectii. Aceștia s-au dove-

dit a fi doi frați, de 22 și 25 de ani, din Bălți. În cadrul percheziției autorizate, la domiciliul unuia dintre suspecti au fost depistate poze cu familia victimei.

La moment, frații și-au recunoscut vina și sunt cercetați penal în baza art. 164 al. 2 Cod penal al Republicii Moldova pentru „Răpirea unei persoane”, riscând privațiune de libertate pe un termen de la 4 la 10 ani.

**Centrul de presă al DP MAI,
25 ianuarie 2013**

Leacuri de păcălit iarna:

Costă mai nimic și vă fac rezistenți, frumoși, veseli și sănătoși. Sunt rețetele cele mai eficace pentru zilele reci. Vă prezentăm proceduri naturale, remedii cu plante și alimente, sugestii și mici secrete, precum și un grafic de tratare a răcelii, care să vă facă bine în 6 zile.

I. Întăritoare pentru imunitate

Transpirații la baie de aburi

Pe vremuri, mai fiecare oraș românesc avea o baie comună de aburi, loc de întâlnire săptămânală, mai cu seamă pentru bărbați. Fără explicații științifice, ei simțeau că, mai ales iarna, căldura umedă le face bine la sănătate. Un adevăr confirmat astăzi de știință: temperaturile ridicate nu activează doar circulația, ci în același timp stimulează și formarea de celule imunitare. Excitația produsă de aerul fierbinte pe mucoase ajută mai ales la respingerea virușilor răcelii. Când mucoasele sunt puternic irigate cu sânge, virușii nu se pot fixa pe ele atât de ușor.

Domnia papucilor

Cât stați acasă, încălțați-vă neapărat cu papuci calduși. Picioarele reci declanșează guturaiul, afirmă câțiva cercetători britanici de la Common Cold Center, de pe lângă Universitatea Cardiff. În cadrul studiului lor, participanții care făceau băi reci la picioare contractau de două-trei ori mai frecvent o viroză decât restul subiecților. Explicația este ur-

mătoarea: scăderea temperaturii blochează activitatea leucocitelor, care combat virușii.

Trăiască iaurtul!

Produsele lactate naturale, nepasteurizate, cu bacterii probiotice, întăresc poliția intestinală, cu care corpul se apără singur împotriva germeilor patogeni. Iaurtul crește proprietatea anumitor celule de a digera microbi și ajută la formarea de celule imunitare. Cu o condiție: să fie consumat zilnic. Este important să folosiți mereu același tip de iaurt (kefir, lapte acru), întrucât producătorii întrebuințează culturi bacteriene diferite.

Kiwi și mango

Pentru combaterea infecțiilor, corpul nostru consumă cantități mari de zinc și vitamina C. De aceea, în cursul iernii, este necesar să-i aprovizionăm regulat depozitele. Kiwi conține foarte multă vitamină C. Mango ne pune la dispoziție zincul. Vă propunem o măsură profilactică absolut delicioasă: tăiați în bucăți mici un mango și două kiwi și zdrobiți-le până obțineți o cremă pufoasă. La sfârșit o puteți îndulci cu puțină miere.

Pâine cu usturoi

O căpătână de usturoi ne apără, cu adevărat, de infecțiile gripale? Până ce oamenii de știință vor ajunge la un consens, cercetătorii britanici au descoperit că fani usturoiului suferă mai rar de tuse și guturai. Iar dacă se îmbolnăvesc totuși, răceala lor trece cu trei zile și jumătate mai repede decât a celorlalți. Pentru a preveni îmbolnăvirea, e nevoie să mâncați usturoi zi de zi, minimum trei săptămâni, cel mai bine, tăiat mărunt și presărat pe o felie de pâine unsă cu unt sau prăjită și unsă cu ulei de măsline. Un amănunt important: numai usturoiul crud are acest efect.

II. Stimulente pentru suflet

Pete de culoare

Iarna poate fi deosebit de cenusie. Nu doar norii și ploile care țin locul zăpezii încheșează culorile peisajului, ci și creatorii de modă, care îmbracă femeile în negru și tonuri de gri. Pentru a lupta cu depresia, psihologii ne sfătuiesc să ne înveselim măcar casa, cu pete de culoare, alegând covoare sau pleduri în nuanțe vii și împodobind încăperile cu flori. Culorile exercită o influență puternică asupra stării noastre de spirit: cele mai multe percepții senzoriale ajung la creier prin intermediul ochilor. Tonurile croma-

tice aducătoare de fericire sunt: roșul (ne face activi), portocaliul (ne înșeninează) și galbenul (sporește optimismul).

Mâncați iute și piperat

Nu acru ne stimulează, ci iutele. Condimentele, cum sunt ardeiul iute, piperul de Cayenne și hreanul, lasă în urma lor, în gură, mici impulsuri dure-roase. Creierul reacționează la ele, comandând organismului să-și fabrice propriile analgezice, care induc, totodată, sentimentul de bine interior. Specialiștii numesc acest fenomen Pepper-High-Effect (efectul euforizant al piperului).

Sugestie: tăiați câțiva ardei iuți în sosul pentru spaghete sau preparați-vă un sos mexican Tabasco, amestecând suc de roșii cu ardei iuți, sare, oțet și alte condimente, după gust. Dacă la prima încercare l-ați nimerit prea iute, potoliți-vă arsură de pe limbă cu iaurt, lapte, banane sau înghețată.

Plăcerea de a mirosi

Aromele proaspete acționează asupra noastră la fel ca o baie fierbinte, după o zi obositoare, însă mult mai rapid. Moleculele infime pătrund în nări, fiind conduse prin 20-30 milioane de celule olfactive direct în centrul senzorial. Cele mai bune stimulente olfactive se găsesc în toate magazinele: scorțișoara, lămâile și menta.

Abonarea 2013

Continuă abonarea pentru anul 2013 la revista științifico-metodică trimestrială **"ADMINISTRAREA PUBLICĂ"** și la ziarul **"FUNCȚIONARUL PUBLIC"**, publicații ale Academiei de Administrare Publică de pe lângă Președintele Republicii Moldova.

Revista **"Administrarea Publică"** apare trimestrial.

Costul unui abonament:

3 luni - 41 lei 30 bani; 6 luni - 82 lei 60 bani.

Ziarul **"Funcționarul Public"** apare de 2 ori pe lună.

Costul unui abonament:

3 luni - 37 lei 80 bani; 6 luni - 75 lei 60 bani.

ECHIPA REDACȚIONALĂ:

Mihai MANEA - șef secție

Ion AXENTI - secretar responsabil

Sergiu PÎSLARU - redactor, designer

Vitalie NICA - redactor

A DRESA A NOASTRĂ:

Mun. Chișinău, str. Ialoveni, 100.

Ziarul apare de două ori pe lună.

Indice 67919.

Coli de tipar 1,5. Tiraj: 340.

Dat la tipar 30.01.2013

E-mail: aap.editura@yahoo.com

CONTACTE:

Tel: 28-40-78

"Funcționarul Public" - supliment la revista "Administrarea Publică" -
publicație a Academiei de Administrare Publică de pe lângă Președintele Republicii Moldova